

آشنایی با عملیات محرم

با فرا رسیدن ماه پیروزی خون بر شمشیر، شوری در جبهه‌ها در می‌گیرد. گردان‌های عزادار امام حسین(ع) با دسته‌های سینه‌زنی در خطوط جنگی و یگان‌ها به راه می‌افتد و خاطرات جنگ‌های صدر اسلام متجلی می‌شود.

آوای مناجات برای سرور شهیدان همه جا می‌پیچد. نیروهای عراقی از وحشت حمله رزمندگان در ماه محرم به دستور فرماندهان در آمادگی کامل به سر می‌برند.

مجله زندگینامه دفاع مقدس / نهادها و تجهیزات دفاعی ایران /

ماهواره‌های غرب با پرواز در آسمان منطقه عملیاتی، این هشدار را به صدامیان می‌دهند که حمله‌ای در شرف وقوع است، ولی به خاطر استتار نظامی نیروهای رزمنده نمی‌توانند منطقه درگیری را شناسایی کنند. عراق برای جلوگیری از عملیات احتمالی، طی پیامی از ایران می‌خواهد به خاطر ماه حرام از جنگ خودداری شود، غافل از این خودش در ماه ذی‌الحجه که از ماه‌های حرام محسوب می‌شود، حمله سرتاسریش را آغاز کرده بود.

در منطقه عملیاتی موسیان شور و حالی دیگر حکمفرما می‌شود. لشکرهای 25 کربلا، نجف‌اشرف، علی‌بن‌ابیطالب(ع) و امام حسین(ع) مأموریت می‌یابند خود را در خطوط درگیری محرم سازماندهی کنند و گردان سیدالشهدای لشکر 25 همچون دیگر یگان‌ها پس از سی‌کیلومتر پیاده‌روی به منطقه موردنظر رسیده و در آنجا مستقر می‌شوند.

وظیفه هر لشکر و گردان مشخص و یادآوری می‌شود که دشمن به خاطر تجربه از عملیات‌های قبل و حساس بودن نسبت به ماه محرم در آماده باش کامل به سر می‌برد و از آنجا که نمی‌شود از غافلگیری و بی‌خبری آن‌ها استفاده کرد، پس باید از سرعت عمل بهره گرفت. به فرماندهان نیروهای عمل کننده گفته می‌شود که اگر سرعت عمل عملیات فتح‌المبین در کار باشد، پیروزی چشمگیری حاصل خواهد شد در غیر این صورت، نتیجه کار مطلوب نخواهد بود.

در حالی که همه چیز طبق برنامه دلخواه پیش می‌رود، هوای مهتابی، خلجانی در ذهن فرماندهان به وجود می‌آورد. برای رفع این مشکل، رزمندگان با خلوص تمام دست به دعا بر می‌دارند، ناگهان غرش مهیبی فضای منطقه را به لرزه در می‌آورد و در پی آن ابرهای سیاه و متراکم آسمان منطقه را می‌پوشاند.

باران شدیدی در می‌گیرد و صدای رعد، طنین آتشبارهای دشمن را بی‌اثر و خاموش می‌کند و برق آسمان با درخشش خیره کننده، منوره‌های عراقی را بی‌فروغ جلوه می‌دهد. سرانجام با الطاف خدای متعال و فرماندهی حضرت صاحب‌الزمان (عج) زمینه برای اجرای عملیات فراهم می‌شود.

سرانجام لحظه موعود فرا می‌رسد و در قرارگاه کربلا، آیت‌الله طاهری، آیت‌الله جنتی و فرماندهان سپاه اسلام دست‌ها را با آسمان بلند کرده و از خداوند سبحان یاری می‌طلبند. ترم ریزش باران رحمت و نجوای دعای توسل درهم می‌آمیزد و فضای ملکوتی حاصل می‌شود و بار دیگر بوی عملیات فتح‌المبین را پر می‌کند.

در تاریخ 61/8/10 در ساعت 22/08 دقیقه، عملیات محرم با رمز مبارک «یا زینب (س)» در منطقه عملیاتی موسیان با اهداف آزادسازی ارتفاعات حمربین در جنوب دهلران، خارج کردن شهرهای موسیان و دهلران از زیر آتش توپخانه و تهدید و دسترسی به امکانات داخل خاک عراق آغاز می‌شود.

رزمندگان اسلام مرکب از چهار لشکر از سپاه و یک تیپ از ارتش، حرکات مقدماتی را آغاز کرده و به سوی اهداف به حرکت در می‌آیند. لشکر 25 کربلا با عزمی راسخ، پس از عبور از میدان‌های وسیع مین و تله انفجاری، همچون صاعقه بر سر ارتش عراق وارد می‌شود. گردان حمزه این لشکر با سرعت عمل خراق‌العاده خود، خطوط دفاعی دشمن را شکسته و نخستین آثار شکست را بر بعثیان نمایان می‌سازد.

بر اثر آتش پر حجم دشمن، هرگونه تحرک از نیروها پشتیبانی کننده ایران سلب می‌شود که سرانجام با لیاقت و کاردانی فرمانده گردان سیدالشهداء و مسؤول گروهان عملیاتی گردان، نیروها با موفقیت از میدان مین و زیر آتش دشمن عبور می‌کنند و در این لحظات که نبرد به اوج خود می‌رسد، ابر سپاه کنار رفته و ماه دوباره ظاهر می‌شود.

لشکرهای امام حسین (ع) و علی‌بن‌ابی‌طالب (ع) و نجف اشرف در طرفین لشکر 25 همچون پتک بر سردشمن فرود می‌آیند. لشکر امام حسین (ع) به سمت چم هندی یورش می‌برد، اما در اثر بارندگی و جریان سیل تعدادی از نیروها عقب مانده و عده‌ای هم به شهادت می‌رسند.

بناچار رزمندگان این لشکر به سمت شمال منطقه درگیری به حرکت در می‌آیند و با نصب پل از منطقه چم‌هندی به طرف چم سری تغییر حرکت می‌دهند. با حرکتی بی‌نظیر و باور نکردنی برای دشمن، نیروهای متجاوز بعث از همین محور هدف تهاجم این لشکر مجرب قرار گرفته و قلع و قمع می‌شوند و ارتفاعات جبل حمربین، در معرض آزادی قرار می‌گیرند.

لشکر علی‌بن‌ابی‌طالب (ع) به رغم آتش پر حجم دشمن، به سوی مواضع دشمن یورش می‌برد و با وجود آتش سنگین دژ دفاعی آن‌ها را درهم می‌کوبد که با ادامه تهاجم، جاده العمارة زیر دید و تیر مستقیم این لشکر قرار می‌گیرد و با این هم‌جمله سنگین، به نقل و انتقالات دشمن در این محور خلل وارد می‌شود. جاده عین خوش، دهلران از زیر دید و تیر مستقیم خارج و ارتباط مرزی جنوب و غرب ایران بیش از پیش برقرار می‌شود.

لشکر حماسه آفرین نجف‌اشرف با حرکتی تحسین‌برانگیز، مقر تیپ 606 پیاده دشمن را محاصره می‌کند، به طوری که دشمن تا ساعت‌ها از محاصره مطلع نمی‌شود. از مقر فرماندهی لشکر 10 زرهی عراق به این تیپ اطلاع داده می‌شود که در محاصره هستند، لذا مقاومت کنند تا نیروهای کمکی برسند. فرماندهان این تیپ که بر اثر نوشیدن موادالکلی هوش خود را از دست داده‌اند، اطلاعاتیه و آماده باش لشکر 10 را به تمسخر می‌گیرند. محاصره تیپ تکمیل و لشکر پیروز نجف اشرف با سرافرازی وارد موضع این تیپ می‌شود و تعدادی از سرابازان و فرماندهان آن را به اسارت در می‌آورد.

تا نزدیک صبح، بیشتر اهداف عملیات تأمین می‌شود و الحاق نیروها با موفقیت صورت می‌پذیرد؛ ولی در منطقه چپ درگیری، بر اثر بارندگی و طغیان آب شکاف ایجاد می‌شود و تلاش می‌گردد

تا دشمن نتواند از آن نقطه استفاده کند. با روشن شدن هوا، هواپیماهای عراق با تمام امکانات اقدام به حمله کرده و با ریختن بمب و راکت تلاش می‌کنند تا مانع ادامه عملیات شوند.

در همین هنگام نیروی هوایی ایران نیز وارد معرکه شده بو با هجوم‌های دلاورانه خود پاسخی مناسب به نیروی هوایی عراق می‌دهند و با ساقط کردن هفت فروند از جنگنده‌های دشمن، حریف را از معرکه خارج می‌کنند. در پایان مرحله اول با آزادی 550 کیلومتر مربع از خاک میهن اسلامی، نفر از بعثیان کشته و زخمی و 1970 تن به اسارت در می‌آیند. همچنین 90 دستگاه تانک و نفربر و 13 دستگاه خودرو منهدم می‌شود. هفت فروند هواپیما ساقط شده و 45 دستگاه تانک و نفربر، 100 دستگاه خودرو و مقادیر زیادی جنگ‌افراز از انواع مختلف به غنیمت رزمندگان اسلام در می‌آید.

با انجام مرحله اول، ضربات سختی با لشکر 10 زرهی تحت امر سپاه چهارم (مأمور در منطقه) وارد می‌شود و زمینه برای ورود رزمندگان به داخل خاک عراق و تهدید مناطق عمقی فراهم می‌شود. برای این که دشمن نتواند به سرعت خود را بازسازی کند، رزمندگان برای شروع مرحله بعدی عملیات در آماده باش کامل به سر می‌برند و تنها پس 38 ساعت بازسازی انجام شده و بلافاصله در مواضع خود مستقر می‌شوند تا مرحله دوم را با قدرت و قاطعیت آغاز کنند.

مرحله دوم عملیات محرم

مرحله دؤم عملیات محرم در تاریخ 61/8/11 ساعت 2/5 بعد از نیمه شب با رمز «یا زینب(س)» آغاز می‌شود. به دلیل موفق نشان نیروها در سمت چپ محور درگیری و امکان عملیات از طرف دشمن، یگان‌های رزمی ایران به سرعت آماده می‌شوند تا نقطه ضعف را پر نمایند.

پس از عبور نیروهای اسلام از موانع ایذایی و میدان مین، ابتدا گردان سیدالشهداء که مهمترین گردان لشکر 25 محسوب می‌شود -خود را به مواضع دشمن می‌رساند که با شلیک تعداد زیادی گلوله و موشک آر پی جی به سوی دشمن، اقدام به عملیات ایذایی می‌کند و بدین صورت زمینه برای هجوم لشکر امام حسین(ع) و علی بن ابی طالب(ع) آماده می‌شود.

نیروهای اسلام پی از عبور از موانع متعدد و مین‌های منور و بشکه های آتش‌زا، به مواضع ارتش عراق یورش می‌برند. درگیری در مواضع دشمن به نبرد تن به تن می‌رسد و تعداد دیگری از عراقی‌ها کشته و زخمی و تسلیم می‌شوند و بقیه راه فرار را در پیش می‌گیرند.

مواضع مستحکم نیروهای بعثی با هجوم بی‌امان رزمندگان درهم کوبیده می‌شود و بلافاصله به تصرف در می‌آید. بدین ترتیب پاسگاه‌های جم هندی و ربوط و... آزاد و به دنبال آن بسیاری از اهداف تأمین شده در مرحله اول، تثبیت می‌شوند.

در ساعت 5 صبح، رزمندگان خود را به جاده شرها نی رسانده و تهاجم تانک‌های عراق را درهم می‌کوبند. تعدادی از تانک‌ها به آتش کشیده می‌شوند. در ساعت 7 صبح‌الحاق نیروهای ایرانی کامل می‌شود.

مرحله سوم عملیات محرم

سومین مرحله‌اً این عملیات در ساعت ده شب تاریخ 61/8/15 با هدف تسخیر ارتفاعات غربی، دامنه‌های غربی جبال حمیرین، جاده‌های تدارکاتی دشمن و تأمین اهداف فتح شد در مراحل نخستین آغاز می‌شود. این در حالی است که رادیو بخش فارسی بغداد بشدت تلاش می‌کند با پخش اکاذیب، رزمندگان اسلام را از حمله باز دارد. این رادیو مانند همیشه ایران را تهدید به استفاده از جنگ افزارهای ناشناخته و جدید می‌کند.

همچنین به مردم مرز نشین عراق اطمینان می‌دهد که ایرانیان هرگز نخواهند توانست از مرز عبور کنند، اما لشکرهای آزادیبخش اسلام، برای سومین بار پس از عبور از بلندی‌های حمیرین به سوی چاه‌های نفتی منطقه یورش می‌برند و تمامی موانع را پشت سر می‌گذارند. عده زیادی از نیروهای دشمن در این نبرد سخت کشته و زخمی شده یا به اسارت قوای اسلام درمی‌آیند.

فرماندهان نظامی بعث تلاش می‌کنند با جمع‌آوری نیروهای پراکنده آنها را مجدداً سازماندهی کنند و پاتک‌هایی را علیه ایران آغاز نمایند که با لطف خداوند و هوشیاری رزمندگان اسلام همه آنها قبل از این که فرصتی برای عکس‌العمل بیابند، تار و مار می‌شوند.

چاه‌های نفتی منطقه به استعداد 50 حلقه به تصرف ایران درمی‌آید و برای ورود به شهرک زبیدات عراق، گردان‌های لشکر 25 کربلا به دژهای دفاعی عراق یورش می‌برند. سرعت عمل یگان سیدالشهداء دشمن را دچار سردرگمی می‌کند. شهر لحظه به لحظه به محاصره نزدیکتر می‌شود. شلیک آتشبارها و حملات هوایی دشمن علیه رزمندگان شدت می‌گیرد، اما برتری آتش و توان رزمی نیروهای اسلام، هرگونه تحرکی را از سوی نیروهای عراقی خنثی می‌کند.

در جاده زبیدات کامیون مهمات دشمن سعی می‌کند به نیروهای محاصره شده خود مهمات برساند، اما قبل از این کار مورد هدف قرار گرفته و در اثر انفجار مهیب و آتش حاصل از آن، به خاکستر می‌نشیند و در پی آن صدای تکبیر رزمندگان فضا را پر می‌کند و شیران شمال در قالب لشکر 25 کربلا با الهام و تبعیت از جانبازان و شهدای خرد تبدیل به آهن گداخته می‌شوند و دیگر هیچ کس را یارای مقابله با آنان نیست.

دشمن وقتی در مقابل تهاجم سنگین رزمندگان به استیصال می‌افتد، از سلاح شیمیایی استفاده می‌کند. ناگهان تعدادی از هلی‌کوپترهای مسلح به راکت شیمیایی وارد منطقه می‌شوند که با لطف خداوند گردباد شدیدی در می‌گیرد و هلی‌کوپترها بناچار عقب می‌نشینند.

در آستانه ورود به شهرک زبیدات تانک‌های مستقر در بلندی‌ها و شیارها آخرین تلاش را انجام می‌دهند تا مانع سقوط شهر شوند. آر پی جی زنها تعدادی از آنها را شکار می‌کنند که باقیمانده تانک‌ها از مهلکه می‌گریزند و در سمت غرب زبیدات موضع می‌گیرند.

پس از درهم شکستن آخرین مقاومت‌های دشمن، لشکر 25 کربلا و دیگر یگان‌ها با سرفرازی وارد شهر تخلیه شده زبیدات می‌شوند و کار تعقیب را تا غرب شهرک ادامه می‌دهند. آنگاه بلدوزرهای جهاد، سپاه و ارتش اقدام به ایجاد خط دفاعی مناسب می‌کنند. نیروهای اسلام در پشت آن مستقر و آماده دفع باتک‌های احتمالی دشمن می‌شوند.

همزمان با ورود رزمندگان به شهر زبیدات، در محورهای سمت راست منطقه عملیاتی، پاسگاه‌های شرهانی و ابوغریب نیز به تصرف قوای اسلام درمی‌آید و بدین ترتیب تمامی اهداف تأمین می‌شود. در تصرف این پاسگاه‌ها اکثر نیروهای بعث فرار را بر قرار ترجیح می‌دهند و تعدادی هم که به زور فرماندهی مقاومت می‌کننده سرانجام کشته یا اسیر می‌شوند.

عراق برای باز پس‌گیری اراضی و خطوط از دست رفته خود، در 61/8/21 دست به پاتک بسیار سنگینی می‌زند که با انهدام 20 تانک و نفربر و تلفات عمده، تلاش مذبوحانه‌اش عقیم می‌ماند و مواضع ایران بیش از پیش تثبیت می‌شود.

رمز عملیات: یا زینب (س)

هدف عملیات: آزاد سازی جبال حمرین در جنوب دهلران

منطقه عملیاتی: شرهانی، زبیدات و بیات - جنوب شرقی دهلران در غرب عین خوش

تاریخ شروع: 61/8/10

مراحل عملیات: 3 مرحله

نتایج عملیات

مناطق و تاسیسات آزاد شده:

خارج شدن جاده عین خوش - دهلران به طول 100 کیلومتر از زیر دید و تیر دشمن

- تامین امنیت شهرهای موسیان، دهلران و پادگان عین خوش، دشت اژیه و دهکده های اطراف آن
- آزادی سازی سلسله جبال حمیرین، قله های 390,398,400,290,298
- تامین قسمتی از مرز به طول 50 کیلومتر
- به خطر انداختن جاده ارتباطی طیب - علی غربی و جاده نظامی بغداد - عماره
- آزاد سازی منابع نفتی موسیان و بیات و حوضچه های نفتی زبیدات و تلمبه خانه و حدود 70 حلقه چاه نفتی
- وسعت منطقه آزاد شده: بیش از 550 کیلومتر مربع از اراضی میهن اسلامی ایران آزاد و بیش از 300 کیلومتر مربع از خاک عراق در نوار مرزی به تصرف رزمندگان اسلام درآمد.

تجهیزات منهدم شده دشمن:

- 260 دستگاه تانک و نفربر زرهی
- 230 دستگاه خودرو
- چندین قبضه توپ سبک و سنگین
- چندین انبار مهمات و انواع سلاح های سبک
- 10 فروند هواپیما

یگان های منهدم شده دشمن:

- تیپ های پیاده 42، 423، 42، 505، 703، 413، 606، تیپ 42 زرهی، تیپ 60 زرهی، تیپ 17 زرهی، تیپ 24 مکانیزه، گردان 2 نیروهای مخصوص، 5 گردان کماندویی، گردان تانک التحریر و گردان تانک صدام

تعداد کشته و زخمی های دشمن: بیش از 7000 نفر

تعداد اسراء: 3400 نفر

غنائم:

- بیش از 150 دستگاه تانک و نفربر زرهی
- 51 قبضه تفنگ 106 میلی متری
- انواع توپ های ضدهوایی و خمپاره انداز
- بیش از 250 دستگاه خودرو
- چندین دستگاه موشک انداز مالیوتکا